

Дело С-383/19

**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

15 май 2019 г.

Запитваща юрисдикция:

Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim (Полша)

Дата на акта за преюдициално запитване:

12 февруари 2019 г.

Ищец:

Powiat Ostrowski

Отвeтник:

Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny със седалище Варшава

Предмет на главното производство

По същество страните спорят дали за времето от 7 февруари 2018 г. до 22 април 2018 г. е съществувало задължение за застраховането на превозно средство с марка „Renault Clio 1.5 DCI“, преминал в собственост на ищеца, орган за местно самоуправление, на основание предходен съдебен акт, като се има предвид, че в посочения период превозното средство се е намирало на охраняем паркинг, представлявало е скрап, не е можело да бъде приведено в движение и поради това не е можело да бъдат причинени вреди при неговото използване.

Предмет и правни основания на преюдициалното запитване

На основание член 267 ДФЕС запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 3 от Директива 2009/103/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 година относно застраховката Гражданска отговорност при използването на моторни превозни средства и за контрол върху задължението за сключване на такава застраховка (ОВ L 263, 2009 г.,

стр. 11, наричана по-нататък „Директива 2009/103“) налага на собственика на превозно средство задължение за сключване на договор за застраховка „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства и в случай че такова превозно средство е негодно за движение, намира се в частен имот, а именно охраняем паркинг извън обществената пътна мрежа, и по решение на неговия собственик предстои да бъде унищожено.

Преюдициални въпроси

Трябва ли член 3 от [Директива 2009/103] да се тълкува в смисъл, че задължението за сключване на договор за застраховка „Гражданска отговорност“ във връзка с използването на моторни превозни средства включва и положения, при които орган за местно самоуправление — окръг — придобива по силата на съдебен акт право на собственост върху превозно средство, което е негодно за движение, намира се в частен имот, а именно охраняем паркинг извън обществената пътна мрежа, и по решение на неговия собственик предстои да бъде унищожено?

Или тази разпоредба трябва да се тълкува в смисъл, че при тези обстоятелства органът за местно самоуправление в качеството на собственик на превозното средство няма задължение да сключи застраховка, без да се засяга отговорността, която се поема от Фонда по отношение на трети увредени лица?

Цитирани разпоредби от правото на Съюза

Директива 2009/103/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 година относно застраховката „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства и за контрол върху задължението за сключване на такава застраховка (ОВ L 263, 2009 г., стр. 11) — член 1, точка 1, член 3, член 5, параграфи 1 и 2.

Цитирани разпоредби от националното право

1) Закон от 22 май 2003 г. за задължителните застраховки, Гаранционния застрахователен фонд и Полското бюро на автомобилните застрахователи (Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych) (Dz.U., 2018 г., позиция 473, наричан по-нататък „Закон за задължителните застраховки“) — член 2, параграф 1, точка 14а, член 10, параграф 2, член 23, параграф 1, член 27, параграф 6, член 29, параграф 1, член 28, параграфи 2 и 3, член 31, параграфи 1, 3 и 4, член 33, член 34, параграфи 1 и 2.

2) Закон от 20 юни 1997 г. за движението по пътищата (Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym) (Dz.U., 2018 г., позиция 1990) — член 2, параграф 1, член 130a.

Кратко представяне на фактите и на производството

С определение от 16 януари 2018 г. Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim (Районен съд Остров Виелкополски) отнема в полза на орган за местно самоуправление, Powiat Ostrowski (Островски окръг), лек автомобил с марка „Renault Clio 1.5 DCI“.

Посоченият акт влиза в сила на 7 февруари 2018 г.

На 6 февруари 2018 г. Островски окръг подава молба за получаване на посочения съдебен акт след установяване на влизането му в сила и издаване на изпълнителен лист във връзка с него.

На 20 април 2018 г. процесното определение е връчено на Островски окръг.

Посоченият автомобил с марка „Renault“ представлява скрап, поради което собственикът му решава да го унищожи и го дерегистрира.

За времето от 1 януари 2018 г. до 22 април 2018 г. за това превозно средство не е имало застраховка „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства.

Основни доводи на страните в главното производство

Ищецът, Островски окръг, иска да се установи, че за времето от 7 февруари 2018 г. до 22 април 2018 г. не е имал задължение да застрахова превозно средство с марка „Renault Clio 1.5 DCI“, на което е станал собственик по силата на определение на Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim (Районен съд Остров Виелкополски) от 16 януари 2018 г. По влязлото в сила определение на ищеца е издаден изпълнителен лист на 20 април 2018 г., след което той сключва договор за застраховка на превозното средство, считано от 23 април 2018 г. Ищецът твърди, че в периода, през който превозното средство е било негова собственост и не е имало задължителна застраховка „Гражданска отговорност“, същото се е намирало на охраняем паркинг, предстояло е да бъде бракувано, не е могло да бъде приведено в движение и поради това не е могло да причини вреди при неговото използване. Поради това задължението за неговото застраховане според ищеца е безпредметно.

Ответникът, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny (Гаранционен застрахователен фонд) със седалище Варшава, иска отхвърляне на иска и присъждане на съдебните разноски. Според ответника техническото състояние на превозното средство е без значение с оглед на изпълнението на

задължението за сключване на договор за застраховка „Гражданска отговорност“ на собствениците на моторни превозни средства.

Кратко изложение на мотивите за преюдициалното запитване

- 1 Съгласно член 130а, параграф 10 и сл. от Закона от 20 юни 1997 г. за движението по пътищата съдът постановява отнемане на превозно средство в полза на окръга по искане на окръжния секретар (starosta). Искането се разглежда от съда, който установява дали са изпълнени всички необходими предпоставки за отнемането, по-специално дали спирането на превозното средство от движение е основателно, дали е положена дължимата грижа за издирване на лицето, което има право да го прибере, и дали постановяването на отнемане няма да е в разрез с добрите нрави.
- 2 Когато се произнася относно отнемането на вещ (превозно средство), съдът разглежда по същество посочените обстоятелства по делото и се произнася с конститутивен акт. Поради това от момента на влизане в сила на съдебния акт окръгът става собственик на превозното средство, а за изпълнението на този съдебен акт отговаря окръжният секретар, като изпълнението се извършва по реда и условията съгласно Закона от 17 юни 1966 г. за административното изпълнително производство [Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji] при спазване на разпоредбите на Закона за движението по пътищата.
- 3 До постановяване на съдебния акт за отнемане на превозното средство, както и след това същото се намира на охраняем паркинг.
- 4 За изпълнението на съдебния акт за отнемане на превозното средство е необходимо да бъде поискано съдът да установи влизането му в сила и да се заплати такса в размер на 6 злоти (член 77, параграф 1, точка 2 от Закона от 28 юли 2005 г. за съдебните разноски по граждански дела [Ustawa z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych], Dz.U., 2018 г., позиция 300), което удължава производството и изпълнението на съдебния акт от окръжния секретар.
- 5 Превозните средства, за които е издаден съдебен акт за отнемане, подлежат на технически преглед от автомобилен експерт, който често установява, че автомобилът е отпадък и представлява скрап.
- 6 Автомобилът, за който е установено, че не е годен за експлоатация, се предава в сервиз с приемо-предавателен протокол за демонтаж с цел унищожаване, а сервизът издава удостоверение за демонтаж. Това удостоверение е основание за deregистрация на превозното средство.
- 7 По разглежданото дело лекият автомобил с марка „Renault Clio 1.5 DCI“, за който Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim (Районен съд Остров Виелкополски) постановява съдебен акт на 16 януари 2018 г., преминава в

собственост на ищеца (орган за местно самоуправление), представлява скрап, не е годен за експлоатация и е извън движение; през цялото време се намира на охраняем паркинг.

- 8 Запитващата юрисдикция изпитва съмнения относно възможността да се изключи задължението за сключване на договор за застраховка „Гражданска отговорност“ (ГО) при използването на моторни превозни средства, в случай че превозно средство извън движение е придобито от орган за местно самоуправление — окръг (на основание влязъл в сила съдебен акт), това превозно средство не е годно за движение, намира се в частен имот, а именно охраняем паркинг извън обществената пътна мрежа, и по решение на неговия собственик предстои да бъде унищожено.
- 9 В решение от 15 ноември 2018 г. (С-648/17, ЕУ:С:2018:917) Съдът установява, че понятието „използване на превозни средства“ обхваща не само хипотезите на движение по пътищата, тоест на движение по обществената пътна мрежа, но и всяко използване на превозното средство в съответствие с обичайната му функция, като подчертава, че в обхвата на понятието „използване на превозни средства“ попада „всяко“ използване на превозно средство, което отговаря на обичайната си функция, а именно на функцията на транспортно средство. В решение от 28 ноември 2017 г. (С-514/16, ЕУ:С:2017:908) Съдът на Европейския съюз приема, че това понятие обхваща всяко използване на превозно средство като средство за транспорт.
- 10 В най-скорошното решение от 4 септември 2018 г. (С-80/17, ЕУ:С:2018:661) Съдът на Европейския съюз потвърждава горното разбиране на понятието „използване на превозни средства“, но посочва, че превозно средство, което е регистрирано и следователно не е надлежно спряно от движение, и което е годно за използване, попада в обхвата на понятието „превозно средство“ по смисъла на член 1 от директивата.
- 11 Разглежданото дело обаче се отнася до различен въпрос, а именно до въпроса относно задължението на орган на местното самоуправление (окръг) да сключи договор за застраховка ГО за вреди при използването на превозни средства, когато това превозно средство не е годно за движение. С оглед именно на това, положението се различава от фактите, по които е постановено решението по дело С-80/17.
- 12 Това е така, тъй като окръгът става собственик на превозното средство на основание акт на съда и в момента на придобиване на правото на собственост върху това превозно средство за последното не е имало договор за застраховка ГО на собствениците на моторни превозни средства, намирало се е на охраняем паркинг, било е технически неизправно, поради което движението с него е било невъзможно, и в съответствие с волята на собственика е предстояло да бъде унищожено, както фактически се случва впоследствие.

- 13 Поради становището на Съда по дело C-80/17 запитващата юрисдикция изпитва съмнения дали годността на превозното средство за движение и използването му като средство за транспорт са необходими елементи на понятието „превозно средство“ по смисъла на член 1 от Директивата или пък негодността превозното средство да се използва като средство за транспорт, поради това че представлява скрап и подлежи на унищожаване, го лишава от характеристиките на „превозно средство“ и поради това не възниква задължение за сключване на договор за застраховка ГО за вредите, възникнали при неговото използване (член 3 от Директивата). Освен това от съществено значение е, че още в момента на влизане в сила на съдебния акт, тоест в момента на придобиване на собствеността на процесното превозно средство, автомобилът не може да изпълнява функцията си на транспортно средство и не е, нито ще бъде в движение, тъй като предстои да бъде унищожен с оглед на техническото му състояние, определено като скрап.
- 14 Отговорът на зададения въпрос е толкова съществен, тъй като член 23, параграф 1 от Закона за задължителните застраховки задължава всеки собственик на моторно превозно средство да сключи задължителен договор за застраховка ГО на собствениците на моторни превозни средства за вредите, възникнали при използването на притежаваното от тях превозно средство, независимо дали то е годно за движение и предстои да бъде унищожено с оглед на техническото му състояние, което прави невъзможно използването му като средство за транспорт. По подобен начин такава ситуация възниква в случай на прехвърляне или преминаване на правото на собственост върху регистрирано моторно превозно средство, чийто собственик не е сключил договор за застраховка ГО на собствениците на моторни превозни средства, макар да е бил длъжен да направи това. Същевременно в момента, в който собственикът придобива или му е прехвърлено правото на собственост, същият е длъжен да сключи договор за застраховка ГО на собствениците на моторни превозни средства, независимо дали превозното средство може да се използва като средство за транспорт и въпреки волята на собственика превозното средство да бъде унищожено (член 31, параграф 3 от Закона за задължителните застраховки).
- 15 С оглед на решение на Съда по дело C-80/17 е възможно да се приеме, че при посочените обстоятелства не съществува задължение за сключване на договор за застраховка ГО за вредите при използването на такова превозно средство.
- 16 Такова задължение възниква, ако собственикът на съответното превозно средство го използва или го е привел в състояние, което представлява риск за движението по пътищата, и ако това превозно средство е годно за движение и е в състояние да изпълнява функцията на средство за транспорт. По разглежданото дело обаче органът за местно самоуправление не възнамерява да пуска в движение превозното средство още от момента на придобиване на правото на собственост върху него. Това превозно средство, още преди да бъде взето решение за унищожаването му, се е намирало на

охраняем паркинг, било е негодно за движение дори в момента на придобиване на правото на собственост и това положение не се е променило до момента на унищожаването му.

- 17 Изложените съмнения, свързани с тълкуването на упоменатите по-горе разпоредби от правото на Съюза и действащите на основание на тях национални практики за тяхното прилагане, са причина до Съда на Европейския съюз да се отправи изложеният в началото преюдициален въпрос.
- 18 С оглед на изложеното с определение на основание член 267 от Договора за функционирането на Европейския съюз запитващата юрисдикция се обръща към Съда с преюдициално запитване и спира производството по делото на основание член 177, параграф 1, точка 31 от Гражданския процесуален кодекс [Kodeks postępowania cywilnego].

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ